

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення надання соціальних послуг в умовах
цілодобового перебування/проживання
(надання соціальних послуг стаціонарного догляду)
Центру надання соціальних послуг
Великодедєркальської сільської ради**

07.02.2025

м. Тернопіль, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму (далі – НПМ) до місць несвободи, 07.02.2025 регіональною групою НПМ у Тернопільській області здійснено відвідування відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування/проживання (надання соціальних послуг стаціонарного догляду) Центру надання соціальних послуг Великодедеркальської сільської ради (далі – установа, заклад, відділення).

Відвідування здійснювали наступні члени РГ НПМ:

Кручова Соломія Михайлівна, представник громадської організації, керівник регіональної групи національного превентивного механізму у Тернопільській області;

Шевченко Уляна Степанівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: с. Великі Дедеркали, вул. Садова, 4, Кременецький р-н, Тернопільська обл., 47144.

Заклад розрахований на перебування 38 осіб. На день відвідування у відділенні перебувало 35 осіб, з них 18 чоловіків та 17 жінок, серед яких: 11 ліжкових хворих підопічних, 12 підопічним встановлено статус особа з інвалідністю (I групу інвалідності мають 2 особи, II групу інвалідності встановлено 7 особам (з них 2 – інваліди з дитинства), III групу інвалідності мають 3 осіб (з них 1 особа – інвалід з дитинства). Також 5 підопічних закладу мають статус внутрішньо переміщеної особи.

Усі підопічні закладу дієздатні особи.

Згідно з Положенням про відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування/проживання (надання соціальних послуг стаціонарного догляду) Центру надання соціальних послуг Великодедеркальської сільської ради, затвердженого наказом т.в.о. директора Центру надання соціальних послуг Великодедеркальської сільської ради від 18.01.2023 № 03-од, у відділенні надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування/проживання (надання соціальних послуг стаціонарного догляду) громадяни перебувають на повному державному утриманні та за рахунок третіх осіб, одержують соціальну послугу стаціонарного догляду та відповідно до встановлених норм забезпечуються: житлом, одягом, взуттям, постільною білизною, м'яким і твердим інвентарем, столовим посудом; раціональним 4-разовим харчуванням, у тому числі з урахуванням віку і стану здоров'я, у межах натуральних норм харчування, передбачених для мешканців інтернатних установ; цілодобовим медичним обслуговуванням; протезно-

ортопедичними виробами, засобами пересування, медикаментами відповідно до медичного висновку; комунально-побутовим обслуговуванням (опалення, освітлення, радіофікація, тепло, водопостачання тощо).

Протягом 2025 року у закладі встановлено 1 випадок смерті.

Підопічні закладу проживають у одному двоповерховому корпусі, у якому також розміщується адміністрація (фото 1). Окремо на території закладу знаходиться будівля харчоблоку та пральня.

В адміністративно-житловому корпусі облаштовано їдальню, яка також слугує однією з кімнат відпочинку (фото 5), окрему кімнату відпочинку з санвузлом, маніпуляційну, ізолятор (фото 6), санвузол, душову кімнату. У кімнатах відпочинку та окремих кімнатах, де проживають підопічні, наявні телевізори, вазони, картини, ікони (фото 7, 8).

Підопічні користуються Wi-Fi, особистими телефонами, планшетами, комп'ютером, деякі займаються рукоділлям, творчістю (фото 9, 10, 11).

На першому поверсі закладу облаштовано 10 житлових кімнат з індивідуальними санвузлами та функціональними ліжками, у яких проживають ліжкові хворі та підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення. На другому поверсі відділення розміщено 8 житлових кімнат. Окремо на першому поверсі забезпечено проживання сім'ї, матері та її доньки, яка має статус особи з інвалідністю.

Територія установи озеленена, є альтанка, лави для відпочинку підопічних.

Мешканці вільно пересуваються територією закладу.

Під час відвідування підопічні мали доглянутий зовнішній вигляд, були охайно одягнені відповідно до пори року, забезпечені м'яким та твердим інвентарем у достатній кількості.

У закладі відзначався сприятливий мікроклімат.

Під час конфіденційного спілкування підопічні зазначали про те, що харчування у закладі смачне та різноманітне (фото 12).

Персонал відділення привітний, дбає про підопічних, сумлінно виконує професійні обов'язки відповідно до встановлених вимог.

У закладі забезпечено доступ до питної води, зокрема у кімнатах в доступних місцях наявні бутлі з питною водою (фото 13).

Вікна закладу не заґратовані, наявна схема евакуації у коридорі, протипожежна система (фото 14).

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. У кімнатах, на кухні та в приміщенні пральні чисто, охайно.

Працівниками проводиться належне прибирання в житлових кімнатах та приміщеннях загального користування.

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

З метою задоволення релігійних потреб підопічних до закладу навідуються священнослужителі (фото 15).

Наявний інформаційний стенд з інформацією про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 16).

Для осіб з інвалідністю та осіб, які відносяться до маломобільних груп населення, облаштовані поручні у коридорах та санітарно-гігієнічних кімнатах, також на вході до закладу наявний пандус (фото 17, фото 18).

У санітарно-гігієнічній кімнаті закладу в індивідуальних та підписаних контейнерах зберігаються особисті мочалки підопічних, а також інші предмети гігієни (фото 19, 20).

Діяльність відділення забезпечують 25 працівників (22,5 шт. од., з них 3 шт. од. – середній медичний персонал, 10,5 од. – молодший медичний персонал). Вакантна посада лікаря.

Медичний персонал залишається вночі з підопічними: 1 медсестра, 2 молодші медичні сестри.

На виконання Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» первинну медичну допомогу підопічні отримують відповідно до декларацій про вибір лікаря. На одну особу в місяць передбачено витрати на медикаменти в сумі 197,40 грн.

В установі організовано чотириразове харчування, середня вартість якого для одного підопічного на один місяць становить 394,70 грн. Наявний достатній запас продуктів харчування, консервації.

У приміщенні їдальні наявні щоденне та перспективне меню. Приміщення харчоблоку охайне, чисте (фото 21).

Попередні зауваження

Попереднє відвідування НПМ здійснено 20.06.2023, за результатами якого виявлені порушення прав людини:

на життя та безпеку;

на захист від катувань, жорстокого, нелюдського, а також такого, що принижує гідність видів поводження та покарання;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

на достатній життєвий рівень;

на ефективні засоби правового захисту та інші порушення.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

1. Тернопільській обласній військовій адміністрації:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування/проживання (надання соціальних послуг стаціонарного догляду) Центру надання соціальних послуг Великодєдеркальської сільської ради.

2. Великодєдеркальській сільській раді забезпечити:

контроль за усуненням недоліків, викладених у звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних;

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

3. Центру надання соціальних послуг Великодєдеркальської сільської ради забезпечити:

контроль за належним веденням необхідної документації у відділенні (особових справ, медичних карток, документації харчоблоку);

дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

ведення журналу травматизму;

внесення до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу та інших осіб пунктів про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

розміщення на стендах актуальної інформацію про права підопічних, а також адреси та номери телефонів гарячих ліній, контактні телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Тернопільській області;

вжиття заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

складання індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю.

На день відвідування закладом не отримано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Інші рекомендації та зауваження надані закладу за результатами попереднього відвідування групою НПМ виконані частково:

заведено журнал травматизму;

до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу, керівника відділення та інших осіб внесено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання;

на стендах відділення розміщено актуальну інформацію про права підопічних, а також адреси та номери телефонів гарячих ліній організацій та посадових осіб, телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

на дверях кімнат підопічних встановлено таблички з ППП мешканців, які там проживають (фото 3);

на вході до закладу встановлено актуальну інформативну табличку закладу, яка відповідає його назві (фото 2);

заведено журнал звернень, скарг та пропозицій підопічних і відвідувачів відділення (фото 4);

налагоджено співпрацю з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що забезпечує права підопічних на професійну правничу допомогу.

Група РГ НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 20 підопічними та 6 працівниками відділення. Скарг на неналежне, жорстоке поводження, катування, приниження честі та гідності, якості догляду та умов проживання від підопічних не надходили. Також підопічні повідомили групу РГ

НПМ про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У порушення пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу 2 підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, а також статей 19, 20 Кодексу цивільного захисту України у закладі відсутні захисні споруди (укриття) або інші підвальні приміщення, які можуть використовуватись як укриття.

У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»)

2. У відділенні надається медична допомога без наявності ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, попри те, що в штаті установи працює медичний персонал та здійснюються медичні маніпуляції (3 шт. од. середнього медичного персоналу).

Зазначена діяльність суперечить вимогам пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», а також вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.2020 № 285 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики».

3. У відділенні не забезпечено проведення регулярних медичних оглядів підопічними вузькопрофільними спеціалістами, що є порушенням вимог пункту 1 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування, чи не набули такої здатності, що затверджений наказом Міністерства соціальної політики від 29.02.2016 № 198, згідно якого спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги, у тому числі відповідно до призначень лікарів є одним із заходів, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

4. Працівники закладу порушують права підопічних на приватність, оскільки проводять гігієнічні процедури підопічним у присутності інших мешканців кімнати, не використовуючи при цьому ширми (фото 22). Більш того, використання туалетного стільця, зміна підгузків та миття підопічних у присутності інших осіб порушує право мешканців на повагу до людської гідності.

Відповідно до рекомендацій КЗК вищезазначені умови не сприяють зміцненню почуття самотності особистості та особистої гідності підопічних.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

5. У закладі відсутнє дієтичне харчування, що враховувало б вік та стан здоров'я підопічних.

Відсутність належного дієтичного харчування може призвести до погіршення стану здоров'я підопічних, особливо тих, хто потребує спеціальних дієт через наявні хронічні захворювання або вікові особливості.

6. Групою РГ НПМ встановлено, що у закладі не відбираються добові проби з кожної приготовленої страви, зазначену інформацію підтвердили працівники кухні.

Окрім того, у холодильнику харчоблоку закладу виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. У порушення вимог статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» у відділенні не забезпечується проведення заходів з реабілітації осіб з інвалідністю. Під час відвідування встановлено, що в особових справах 9 підопічних закладу, які мають статус «особа з інвалідністю», відсутні оновлені індивідуальні програми реабілітації. Зазначене свідчить про невиконання вимог щодо реалізації реабілітаційних заходів відповідно до індивідуальних потреб осіб з інвалідністю.

Інші порушення

8. Індивідуальні плани надання соціальних послуг міститься не в усіх особових справах підопічних, що є порушенням пункту 1 розділу II Наказу Міністерства соціальної політики від 29.02.2016 №198 «Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності».

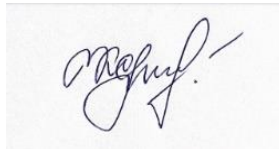
III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Центру надання соціальних послуг Великодедеркальської сільської ради забезпечити:

1. опрацювання питання облаштування закладу укриттям відповідно до вимог чинного законодавства;
2. вжиття заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;
3. проведення профілактичного медичного огляду підопічних вузькопрофільними спеціалістами;
4. облаштування кімнат для ліжкових хворих підопічних ширмами;
5. організацію харчування з урахуванням віку та особливих потреб підопічних;
6. наявність добових проб та стікерування продуктів харчування;
7. сприяння оновленню індивідуальних програм реабілітації;
8. розробку індивідуальних планів надання соціальних послуг усім підопічним.

Додаток: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
у Тернопільській області**

Соломія Кручова

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

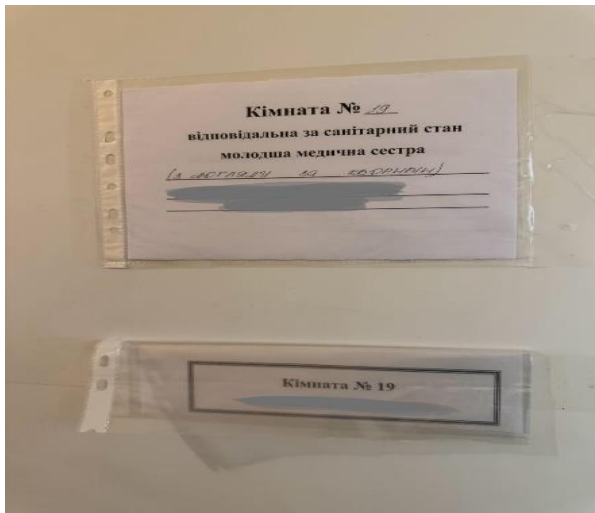

фото 4

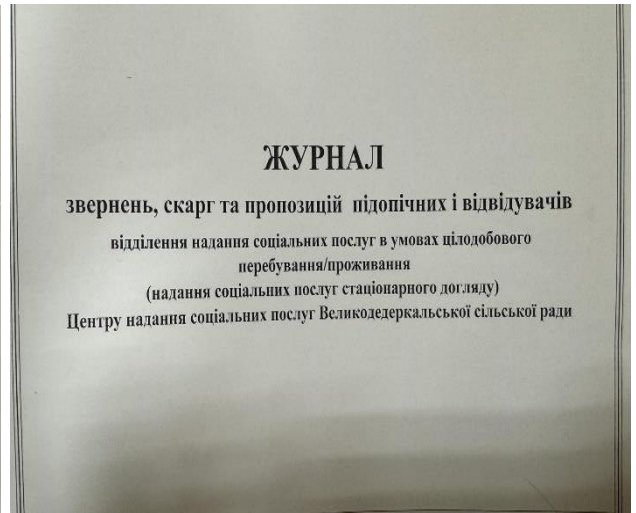

фото 5

фото 6

foto 7*foto 8**foto 9**foto 10**foto 11**foto 12*

фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

фото 17

фото 18

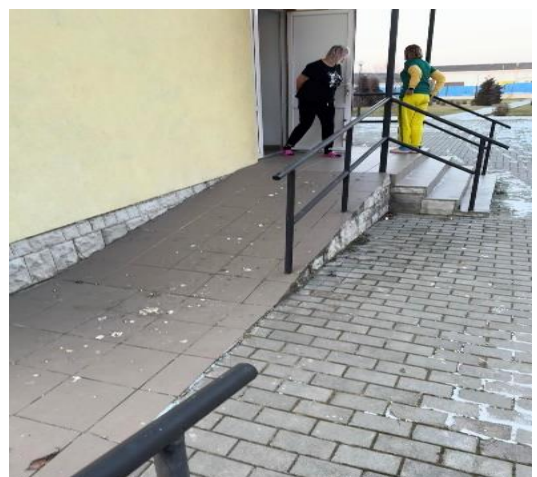

фото 19*фото 20**фото 21**фото 22**фото 23**фото 24*

фото 25*фото 26**фото 27**фото 28*